

Isten a Teremtő

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Zsoltárok 9:8-10, 14-21; 82; 101; 146;
Példabeszédek 10:4; 13:23, 25; 30:7-9

„Védellezzétek a nincstelennek és az árvának a jogát, szolgáltatassatok igazságot az elesettnek és a szűkölködőnek! Mentsetek meg a nincstelent és a szegényt, ragadjátok ki a bűnösök kezéből” (Zsolt 82:3-4, RÚF)!

Jól bemutatják a Zsoltárok és a Példabeszédek, hogy milyen Istennel élni nemcsak az istentiszteletek és egyéb vallási cselekmények alatt, hanem a hétköznapi dolgokban is. *A példabeszédek könyve* a gyakorlati életbölcesség széles palettáját kínálja, az emberi kapcsolatoktól a családi életen és a munkavégzésen át a kormányzásig. *A zsoltárok könyve* olyan énekek gyűjteménye, amelyekben sokféle érzelm és lelki tapasztalat megjelenik, a panasztól az átszellemült dicséretig és a kettő között minden. Könnyű észrevenni, hogy a hitünknek hatnia kell az életünk minden szegmensére és tapasztalatára, mert Isten egész valónkkal törődik.

Mindeközben azonban aligha lehet figyelmen kívül hagyni az emberiség állapotát egészen átható igazságtalanságokat, ha a bűnbe süllyedt világban zajló életről gondolkodunk. Ezért is olvashatunk annyit arról, hogy az Úr látja és enyhíteni akarja az igazságtalanságokat. Ő a reménysége a remény nélkül élőknek.

Csupán csak érinteni tudjuk most, hogy mi mindent írnak e könyvek erről a témáról, de talán ez a tanulmány arra készíti majd az olvasókat, hogy tevékenyebb szolgálatot végezzenek a szegények, az elnyomottak és az elhagyottak érdekében, akik mindannyiunk környezetében vannak, akiknek segítenünk kötelesség.

ZSOLTÁROK: A REMÉNYSÉG ÉNEKEI AZ ELYNOMOTTAKNAK

Amint már megjegyeztük, Isten látja és hallja a gyötrődőket és a bajban lévőket. A Zsoltárokból többnyire olyanok kiáltanak, akik Istenben bíztak, mégsem látják, hogy megtörténne az igazságszolgáltatás. Úgy tűnhet, hogy Isten jóságának, igazságának és hatalmának kijelentései felett elsöprő erővel tarol a sok igazságtalanság és az elnyomás, amit a zsoltárosok tapasztalnak és látnak. Mégis olyanok gondolatait olvashatjuk, akik tovább énekelnek, az események sem az életüket, sem a hitüket nem oltották ki. Él még bennük a remény. Sürgetve kéri Isten, hogy cselekedjen, még mielőtt túl késő lenne, mielőtt a gonosz diadalmaskodna, mielőtt elvesznek az elnyomottak az ellenük támadó gonoszság súlya alatt. *A zsoltárok könyve* írói így akarnak hidat képezni a hitük megerősítése és az élet megpróbáltatásai, tragédiái között.

El tudjuk képzelni Zsolt 9:8-10 és 14-21 alapján, hogy milyen helyzetben volt Dávid, a zsoltáros? Látjuk a feszültséget az Isten jóságába vetett hite és az akkori tapasztalata között? Te hogyan vészelted át a harcokat a nagyon nehéz megpróbáltatások idején?

A zsoltárok könyvében e feszült helyzetre válaszként újból és újból a reménységnek és Isten jóságának, igaz ítéletének ígérete hangzik. Most úgy tűnhet, hogy a gonoszság és az igazságtalanság győz, Isten azonban meg fogja ítélni a gonoszokat és az igazságtalanságokat. Megbünteti őket, azokat pedig majd helyreállítja és megújítja, akiknek ártottak és akiket elnyomtak. C. S. Lewis a *Reflections on the Psalms (Gondolatok a Zsoltárokról)* című könyvében leírja, eleinte meglepődött azon, hogy a Zsoltárok újból és újból érzékeltetik, íróik mennyire várják Isten ítéletét. Megfigyelése szerint a Biblia sok mai olvasója fél az ítélettől, viszont ahogy látja, az eredeti zsidó nézőpont és írók szerint „végül meghallják majd emberek ezreinek a hangját, azokét, akiket megfosztottak a javaiktól, de akiknek az oldalán áll az igazság. Ők valóban nem félnek az ítélettől. Tudják, hogy ügyük vitathatatlan, csak meg kell hallgatni őket. Amikor Isten eljön ítéletet tartani, végül hallatszani fog a hangjuk” (C. S. Lewis: *Reflections on the Psalms*. New York, 1958, Harcourt, Brace and Company, 11. o.). A Zsoltárokból azt látjuk, hogy van remény az elnyomottak számára még most, jelenlegi szenvedéseik és csalódásaik között is.

Milyen okunk van arra, hogy valóban várjuk az ítéletet és ne félünk tőle?

„ISTENEM, CSELEKEDJ!”

Mi az üzenete a 82. zsoltnak?

A történelem során Izrael népének az Istentől kapott rendelkezések és szabályok ellenére sokszor nem sikerült e terv szerint élni. Gyorsan hasonultak a környezetükben élő népekhez, az igazságtalanság és elnyomás mintáit követve. A vezetők és a bírák csak magukkal törődtek, jóindulatukat meg lehetett vásárolni. A kizsákmányolás az átlagembereket és különösen a szegényeket fenyegette, akiknek nem nyújtott védelmet a törvényszék.

A 82. zsoltár erre a helyzetre válaszol. Úgy mutatja be Istent, mint aki a Legfőbb Bíró. Felvázolja a jelenetet, amelyben az Úr megítéli a vezetőket, sőt a nép bírójait is. Ez a zsoltár hangsúlyozza, hogy akik ilyen tisztséget töltenek be a társadalomban, az Ő „uralma alatt ítélkezzenek” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 124. o.). Isten képviselőiként és alárendeltjeiként állnak tisztükben és végzik munkájukat. A zsoltáros szerint az isteni igazság a modellje annak, ahogyan a földi igazságszolgáltatásnak működnie kell, valamint ennek a mércéje alapján ítélik majd meg az igazságot és igazságtalanságot, ill. azokat, akik eljárnak a nevében.

A zsoltár egy közvetlenül Istenhez intézett kéréssel zárul, hogy cselekedjen az Úr (Zsolt 82:8), lépjen közbe és vessen véget a nép között annyira elterjedt igazságtalanságoknak. Számos más zsoltárhoz hasonlóan ez is hangot ad azoknak, akik magukért nem tudnak szólni, az elnyomottaknak, akiknek elhallgattatja a szavát az igazságtalan rendszer, amelyben élnek és dolgoznak. A 82. zsoltár úgy szólítja meg Istent, mint aki a Legfőbb Bíró, a világegyetem és a népek Mindenható Ura. Nem létezik felsőbb bíróság és tekintély, amelyhez fordulni lehetne. A megerősítő üzenetben az áll, hogy ha nincs olyan földi bíróság, amely meghallaná a szegények és az elnyomottak kiáltását, ami most oly sokszor megeshet, létezik egy megtagadhatatlan lehetőség a segítségkérésre. Az életünk különböző időszakában válhatunk az igazságtalanság áldozataivá, máskor viszont talán mi magunk követünk el igazságtalanságot vagy húzunk hasznot abból. Bölcsességet találhatunk olyan szakaszokban, mint a 82. zsoltár, akár elnyomottak, akár elnyomók vagyunk. Isten figyeli a hamis bírót is, akiket szintén a gyermekeinek nevez, azt akarja, hogy ők is a jobb életet válasszák (lásd Zsolt 82:6). Tehát még az elnyomók számára is van remény, ha teret engednek Isten átváltoztató hatalmának!

A KIRÁLY ÍGÉRETEI

Milyen tanulságot szűrhet le bárki a 101. zsolttárból, ami elsősorban uralkodóknak szól?

A 101. zsolttár a vezetőknek szól. Úgy tartják, hogy Dávid írta, Izrael feletti uralkodásának még a korai időszakában. Az is lehet, hogy a megkoronázásakor elhangzott fogadalmából származnak a gondolatok. Saul katonájaként, majd pedig előle menekülve a saját bőrén tapasztalta, hogy mennyit árthat az országának meg a családjának az az uralkodó, aki letért a helyes útról. Dávid eltökélte, hogy ő nem olyan király lesz.

Talán kevesen vannak közöttünk politikai vagy országos vezetők, mégis mindenki hathat másokra vagy bátoríthat valakit, talán a munkahelyén, a lakóhelyén, a családjában vagy a gyülekezetben. Ellen White a következőt mondja az ilyen vezetői szerepekről: „Mindenki fogadja meg Dávid szavait a 101. zsolttárból, akin a család befolyásának őrzése nyugszik” (Ellen G. White: *Counsel to Parents, Teachers, and Students*. 119. o.)!

Alkalomadtán álljunk készen rá, hogy beszéljünk ezekről az elvekről, képviseljük azok előtt, akik vezető szerepet töltenek be felettünk! A saját vezetői és befolyási körünkben pedig alkalmazhatjuk a vezetésre vonatkozó dávidi elveket, hogy így mások számára is áldást jelenthessünk.

Dávid abból indult ki, hogy dicsőítenünk kell Istent a kegyelméért és igazságáért (Zsolt 101:1), ez az alapja mindannak, amit vezetőként védelmezni kívánt. Arra törekedett, hogy az életében és a munkájában ezeket a jellemzőket sajátítsa el és gyakorolja. Ellen kell állni a helytelen cselekedetek, a korrupció, a becselenség kísértéseinek, amelyek különösen fenyegetik a hatalmon lévőket és a vezetőket.

Dávid pontosan tudta, milyen fontos jó tanácsadókat választani, akik helyes döntések meghozatalában segítik, ezért ígérte: megbízható tanácsadókat keres és becsületos tisztségviselőket nevez ki. Uralmát igazságnak és könyörületnek kell jellemeznie a munkatársai és a munkásai között is.

Talán nem töltünk be olyan tiszttel, hogy tanácsadóink és hivatalnokaink lennének. Mégis hogyan válhat érezhetővé az életünk jó hatása, hogy a rászorulóknak igazságot és könyörületet tapasztaljanak?

AZ ÚRRAL JÁRNI

A zsolttárok könyve vége felé érve egyre erősebben és hangosabban szól a dicsérő ének. Az utolsó öt zsoltár egyszerű, de határozott felszólítással kezdődik: „Dicsérjétek az Urat!” Közülük az első, a 146. zsolttár különösen arra összpontosít, hogy Isten odafigyel a szegényekre és az elnyomottakra, ezért illeti dicséretet.

Mi a 146. zsolttár üzenete? Mit fejez ki Istenről, különösen az 5-9. versekben?

Isten a világ Teremtője (Zsolt 146:6), és amint ez a zsolttár is leírja, Ő folyamatosan végzi munkáját mint Bíró, Gondviselő, Szabadító, Gyógyító, Segítő és Védő. Minden szerepében egyaránt odafigyel azokra, akik segítségre szorulnak. Nagyszerű képet kapunk arról, hogy mit tesz és mit akar tenni az életünkben, a környezetünkben és a világon!

Talán arra gondolunk, hogy azért kell gondoskodni a rászorulókról, mert Isten ezt hagyta meg nekünk. A 146. zsolttár szerint azonban Isten eleve gondoskodik, bennünket pedig kér, hogy csatlakozzunk hozzá. Amikor felvesszük a harcot a szegénységgel, az elnyomással, a betegségekkel, valójában Istennel működünk együtt a céljai érdekében. Mi lehet annál nagyobb kiváltság, mint hogy Istenhez csatlakozva olyan feladatban veszünk részt, amiről a 146. zsolttár is szól? Ez sok előnnyel jár. A keresztyének gyakran beszélnek arról, hogy keresik Istent és szeretnének még szorosabb kapcsolatban lenni vele. Zsolt 146:7-9 versei a Biblia egyéb részei mellett arra utalnak, hogy az Istennel való találkozás egyik módja, ha csatlakozunk hozzá abban, amit tesz. Tehát ha igyekszünk segíteni a szegényeket, a beteget és az elnyomottakat, amit a 146. zsolttár szerint Isten is tesz, akkor valójában vele működünk együtt. „Krisztus azért jött a földre, hogy a szegények és a szenvedők között járjon. Figyelmének legnagyobb része rájuk irányult. Ma pedig gyermekei által látogatja meg a szegényeket és a rászorulókat, enyhíti a bajt és a szenvedést. A szenvedés és a szükség nélkül nem érthetnénk meg igazán Isten kegyelmét és szeretetét, nem ismerhetnénk meg a könyörületet, együttérző Mennyei Atyát. Az evangélium mindig ott tűnik a legkedvesebbnek, amikor a leginkább rászoruló és nélkülöző térségben hangzik” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 7. köt. 226. o.).

A tapasztalatod szerint hogyan kerülhet az ember közel Istenhez, ha másoknak szolgál?

PÉLDABESZÉDEK: MEGKÖNYÖRÜLNI A RÁSZORULÓKON

Bölcs mondások gyűjteményeként *A példabeszédek könyve* a témák és élettapasztalatok széles körét érinti, a szegénységet, a gazdagságot, a megelégedettséget, az igazságot és az igazságtalanságot – néha eltérő nézőpontból fogalmazva. Az élet nem mindig egyszerű és egyenes, *A példabeszédek könyve* pedig a különböző körülményekre és döntésekre irányítja a figyelmet, amelyek kihatnak még az Istenhez hűséges emberek életére is.

Olvassuk el Péld 10:4, 13:23, 25, 14:31, 15:15-16, 19:15, 17 és 30:7-9 verseit! Mit mondanak ezek a szövegek a gazdagságról, a szegénységről és a szükségben lévőknek nyújtandó segítségről?

A példabeszédek könyve kiemeli, hogy Isten figyel a nyomorban élőkre és a sebezhetőkre, törődik velük. Némelyek a külső körülmények miatt szegényednek el, mások a saját rossz döntéseik következtében, és van, akit kizsákmányolnak, de bármi legyen is a helyzetük oka, minden ember Teremtője az Úr (lásd Péld 22:2), Ő a Védelmező (Péld 22:22-23). Nem szabad elnyomni, sem kihasználni a nehéz helyzetben lévőket, még ha hibákat követtek is el!

A példabeszédek könyve szerint jobb lesz az ember élete, ha a bölcsességet választja és engedelmeskedik Istennek, de a gazdagság nem mindig Isten áldásából van. Az Ige fontosabbnak és az anyagi javaknál végső soron eredményesebbnek tekinti az Istenhez való hűséget: „*Jobb a kevés igazsággal, mint a gazdag jövedelem hamissággal*” (Péld 16:8).

A példabeszédek könyve kiemeli még a becsületesség és a tisztesség szerepét az üzleti életben, a kormányzatban és az igazságszolgáltatásban (lásd Péld 14:5, 25; 16:11-13; 17:15; 20:23; 21:28; 28:14-16). *A példabeszédek könyve* nemcsak az egyes emberek életére utal, hanem kitér arra is, hogyan működjön a társadalom egésze mindenki javára, különös tekintettel a védelmet igénylőkre. Ismét emlékeztet rá, hogy akik irányítanak és vezetnek, Isten segítségével végzik a munkájukat (lásd Péld 8:15-16), ezért az Ő eszközeiként kegyelmesen és együttérzéssel bánjanak a szükségben lévőkkel.

Könnyű sajnálkozni azokon, akik nehéz helyzetben vannak, de hogyan lehet tettekre váltani a sajnálat érzését?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Dávid utolsó évei” c. fejezet, 697-707. o.

„Dávid zsoltárai a bűnbe süllyedt és önmagát elítélő ember tapasztalatait, a legbensőségesebb hitet és az Istennel való mély összeköttetést tükrözik. Élettörténete hirdeti, hogy a bűn csak szégyent és fájdalmat hozhat az emberre, Isten szeretete és irgalma pedig a legmélyebb mélységbe is elér. A bűnbánó lelket a hit emeli fel az istenfiúságban való részesedés magasságába. Minden biztosíték és ígélet közül, amelyet Isten szava tartalmaz, az tesz a leghatásosabban bizonyosságot Istenről, amely Istennek az emberek iránt gyakorolt hűségéről, igazságáról, irgalmasságáról szól” (i. m. 706. o.).

A példabeszédek könyvében összegyűjtött bölcsességről ezt olvashatjuk: „Ezek azok az alapelvek, amelyek a világi és a vallásos társadalom alapját és jólétét képezik; ezek jelentik életünk és vagyonunk biztonságát. Mindazt, ami lehetővé teszi a bizalmat és az együttműködést, a világ Isten törvényének köszönheti, amint Igéje élénk tárja. Mégis Isten Igéjének alapelvei gyakran elhomályosultak és majdnem teljesen kihaltak az emberek szívéből” (Ellen G. White: *Előtted az élet – Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 135-136. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Mely körben számítász vezetőnek, van befolyásod másokra? Hogyan lehetsz az igazság eszköze az életnek azon a területén?**
- 2) **Gondoljunk a lakóhelyünk kultúrájára és társadalmi rendszerére! Hogyan tehetünk valamit a szükségben lévők sorsának javítása érdekében az adott rendszeren belül?**
- 3) **Az erős társadalom építése szempontjából miért olyan fontosak az igazságosság és a tisztesség elvei?**
- 4) ***A példabeszédek könyve* a helyes életvitelre összpontosít, ugyanakkor mit tudhatunk meg belőle Istenről?**

ÖSSZEFOGLALÁS: A Zsoltárok és a Pédabeszédek különös figyelmet fordít arra, hogyan lehet hűségesen élni az általános élethelyzetek és megpróbáltatások között. Mindkét könyv bepillantást enged a társadalomra vonatkozó isteni elgondolásba. Megtudjuk belőlük, hogy Isten törődik a szegényekkel és az elnyomottakkal. A Zsoltárok kiáltása és a Pédabeszédek bölcsessége mutatja, hogy Isten valóban látja azokat, akiket túl gyakran figyelmen kívül hagynak vagy kizsákmányolnak, és közbe fog lépni védelmükben. Isten számára ez fontos, tehát a mi számunkra is fontosnak kell lennie!

VÉKEY TAMÁS:

90. ZSOLTÁR

És megragad valami belőled,
mintha öröklét szirma volnál,
s kérdezzet
az árnyék és a fény,
és felel rá
egy tiszta, higgadt zsoltár.

Uram!
Ezeket át is
Te szóltál!
És megragad valami
furcsa sejtelem,
hogy minden,
ami létezik –
oltár.

Mert csak az létezik örökké,
ami szép,
ami igaz,
ami Te voltál,
„s Te megmaradsz
minden időben”.